

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIUNEA A PATRA

CAZUL CROITORU c. MOLDOVEI

(cererea nr. 18882/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

20 iulie 2004

În cazul Croitoru c. Moldovei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (a patra secțiune), deliberând în cadrul Camerei în următoarea componență,

D. Nicolas Bratza, Președinte,

D. M. Pellonpää,

D. J. Casadevall,

D. S. Pavlovski

D. J. Borrego Borrego

Dna. E. Fura-Sandstrom,

Dna. L. Mijovic, judecători,

Și dna F. Elens-Passos,

Deliberând la 29 iunie 2004,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la
acea dată.

PROCEDURA

1. Cazul a fost constituit prin cererea nr. 18882/02
împotriva Republicii Moldova prezentată Curții în
conformitate cu prevederile articolului 34 al
Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor
Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare,
Convenția) de către un cetățean al Republicii
Moldova, doamna Iulia Croitoru (reclamantă) la 14
martie 2002.
2. Reclamanta a fost reprezentată în fața Curții de către
doamna L. Iabangi, care a acționat în numele

organizației non guvernamentale Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului, cu sediul la Chișinău. Guvernul Republicii Moldova (în continuare - Guvernul) a fost reprezentat de către Agentul său, Vitalie Pârlog.

3. Reclamanta a invocat faptul că datorită neexecutării hotărârii judecătorești din 30 octombrie 2000, i-au fost încălcate drepturile civile determinate de către instanța de judecată și garantate de prevederile articolului 6 al Convenției, precum și, dreptul său la protecția proprietății garantat de prevederile articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției.
4. Cererea a fost repartizată secțiunii a IV-a a Curții. La 4 februarie 2003 o Cameră a acestei Secțiuni a decis comunicarea cererii respective Guvernului Republicii Moldova. În conformitate cu prevederile articolului 29 para. 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii în paralel cu examinarea admisibilității acesteia.

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamanta, doamna Iulia Croitoru, cetățean al Republicii Moldova, care s-a născut în anul 1938 și locuiește în municipiul Chișinău.
6. În anul 2000 ea a intentat o acțiune împotriva Ministerului Finanțelor la Judecătoria sectorului Centru. Dumneaei a solicitat plata unei compensații în legătură cu depunerile părinților ei la Banca de Economii în baza unei decizii a Parlamentului din 29 iulie 1994 de a reevalua depunerile cetățenilor la Banca de Economii ca compensare pentru pierderile cauzate de inflație.
7. La 30 octombrie 2000, Judecătoria sectorului Râșcani a acordat reclamantei o compensație în valoare de 2 940 lei moldovenești (echivalentul a 287 EURO la acel moment). Hotărârea respectivă nu a fost atacată, și astfel ea a devenit definitivă. În aceeași zi, instanța de judecată a eliberat titlul executoriu pe care l-a transmis Trezoreriei de Stat pentru a fi executat.

Totuși, hotărârea judecătorească nu a fost executată datorită lipsei de fonduri pe contul Ministerului de Finanțe.

8. Pe parcursul anului 2001, reclamanta s-a plâns de neexecutarea hotărârii judecătorești, Judecătoriei sectorului Râșcani și Ministerului Justiției. Printr-o scrisoare din 26 ianuarie 2001, Ministerul a cerut instanței de judecată să asigure executarea hotărârii judecătorești și să informeze reclamanta despre rezultatele procedurilor de executare. Printr-o scrisoare din 26 martie 2001, Președintele Judecătoriei sectorului Râșcani a informat reclamanta că titlul executoriu eliberat la 30 octombrie 2000 a fost transmis Ministerului Finanțelor pentru a fi executat. La 9 februarie 2001, viceministrul finanțelor l-a informat pe Președintele Judecătoriei sectorului Râșcani despre faptul că hotărârea nu putea fi executată, deoarece nu au fost prevăzute resurse financiare în Legea bugetului pentru executarea hotărârilor judecătorești.

9. Hotărârea judecătorească din 30 octombrie 2000 a fost executată la 22 aprilie 2003, după comunicarea cererii Guvernului Republicii Moldova de către Curte la 4 februarie 2003.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

10. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Civilă, în vigoare la acel moment, statuau:

Articolul 336. Hotărârile instanțelor de judecată și ale altor organe, care urmează să fie executate

Se execută conform regulilor stabilite de prezentul titlu al codului: 1) hotărârile, încheierile și deciziile date de instanțele de judecată în pricinile civile...

Articolul 338. Eliberarea titlului executor

Titlul executor se eliberează de către instanță creditorului – urmăritor, după ce hotărârea a rămas definitivă, cu

excepția cazurilor de executare imediată, când titlul executor se eliberează imediat după darea hotărârii.

Articolul 343. Prezentarea documentului de executare silită spre executare.

Executorul judecătoresc începe executarea hotărârilor la cererea persoanelor enumerate în articolul 5 al prezentului Cod, iar în cazurile prevăzute de alineatul al doilea al acestui articol - în urma dispoziției judecătorului.

Articolul 349. Controlul asupra executării hotărârilor.

Controlul asupra executării juste și la timp a hotărârilor judecătorești este exercitată de către Departamentul de Executare a deciziilor judiciare pe lângă Ministerul de Justiție.

ÎN DREPT

11. Reclamanta a pretins faptul că dreptul de a i se recunoaște drepturile civile de către o instanță judecătorească a fost încălcat de către autoritățile statale prin faptul că nu a fost executată hotărârea judecătorească definitivă din 30 octombrie 2000. Ea și-a întemeiat reclamațiile pe articolul 6 para. 1 al Convenției, care prevede următoarele:

” 1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială...”

12. În continuare, reclamanta a pretins faptul că datorită neexecutării hotărârii judecătorești, pronunțate în favoarea ei, reclamanta nu a putut folosi bunurile aflate în proprietatea ei, și astfel dreptul său la protecția proprietății conform prevederilor articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției a fost violat. Articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției prevede următoarele:

” Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietățile sale, decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale Dreptului Internațional.

Totuși, dispozițiile precedente nu vor diminua nici într-un caz dreptul statului de a adopta astfel de legi, considerându-le necesare pentru a reglementa utilizarea bunurilor în conformitate cu interesul general sau să asigure plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

I. ADMISIBILITATEA CERERII

13. Curtea consideră că încălcările invocate de către reclamantă, fondate pe prevederile articolului 6 al Convenției și art. al Protocolului 1 al Convenției, implică chestiuni de drept care sunt suficient de serioase și determinarea cărora ar trebui să depindă de examinarea fondului și nu au fost stabilite alte motive pentru

declararea lor ca fiind inadmisibile. Prin urmare, Curtea a declarat această cerere ca fiind admisibilă. Curtea se va pronunța și asupra fondului acestei cereri, în conformitate cu decizia sa de aplicare a articolului 29 para.3 al Convenției (vezi para. 4 de mai sus).

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 AL. 1 AL CONVENȚIEI

14. Reclamanta și-a susținut poziția conform căreia neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 30 octombrie 2000 a constituit o încălcare a articolului 6 al. 1 al Convenției. Guvernul Republicii Moldova nu a negat acest fapt.

15. Curtea subliniază că articolulul 6 para. 1 al Convenției asigură tuturor, dreptul de a prezenta în fața unei instanțe judecătorești orice plângere referitoare la drepturile și obligațiile sale civile, acest drept incluzând dreptul de a se adresa unei instanțe judecătorești, drept din care

rezultă dreptul de acces la o instanță, un aspect al căruia este și dreptul de a demara în fața unei instanțe proceduri legale în probleme de ordin civil. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu, dacă sistemul legal național al unui Stat Contractant ar permite, ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie, să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 para. 1 al Convenției să descrie detaliat garanțiile de procedură oferite părților aflate în litigiu -proceduri care sunt echitabile, publice și prompte - fără a asigura executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta prevederile articolul 6 para.1 ca referindu-se exclusiv la accesul la o instanță judecătorească și îndeplinirea procedurilor legale, fără asigurarea executării hotărârii judecătorești ar duce la situații incompatibile cu principiile statului de drept pe care Statul Contractant s-a obligat să le respecte prin ratificarea Convenției. Executarea unei hotărâri judecătorești pronunțată de o instanță judecătorească, trebuie privită ca o parte integrală a unui proces conform prevederilor articolului 6

al Convenției (vezi hotărârea *Hornsby versus Grecia* din 19 Martie 1997, *Raporturi* 1997-II, p.510, para.40).

16. Unei autorități statale nu i se permite să invoce în calitate de scuză lipsa de fonduri pentru a nu executa o hotărâre judecătorească. Prin urmare, o întârziere în executarea unei hotărâri judecătorești ar putea fi justificată doar de anumite circumstanțe. Dar această întârziere nu trebuie să fie astfel încât să atingă însăși esența dreptului garantat de articolul 6 para.1 al Convenției (vezi *Immobiliare Saffi versus Italia* [GC], nr. 22774/93, paragr.74, CEDO 1999-V). În cazul de față, reclamanta nu trebuia împiedicată să beneficieze de succesul obținut în urma adresării la o instanță de judecată, care s-a pronunțat în favoarea achitării reclamantei a unei compensații bănești.

17. Curtea subliniază faptul că hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea reclamantei, nu a fost executată pentru o perioadă de doi ani și jumătate (doar după ce, la

4 februarie 2003, cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curte).

18. Prin faptul că pe parcursul a doi ani și jumătate nu au fost întreprinse măsurile necesare pentru executarea hotărârii judecătorești definitive în acest caz, autoritățile din Republica Moldova au încălcat prevederile articolului 6 para.1 al Convenției.

19. Corespunzător, a existat o încălcare a articolului 6 para. 1 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI 1 AL CONVENȚIEI

20. Reclamanta și-a susținut poziția conform căreia neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 30 octombrie 2000 a constituit o încălcare a dreptului său garantat de prevederile articolului 1 al Protocolului 1 al

Convenției. Guvernul Republicii Moldova nu a negat acest fapt.

21. Curtea subliniază că o revendicare poate constitui un bun în virtutea articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției, dacă este stabilită suficient pentru a fi executată (vezi hotărârea *Stran Greek Refineries Andreadis versus Grecia*, din 9 decembrie 1994, Seria A nr. 301-B, para.59).

22. Curtea menționează faptul că reclamanta avea revendicări care urmau să fie executate așa cum prevedea hotărârea judecătorească din 30 octombrie 2000. Rezultă că imposibilitatea reclamantei de a obține executarea hotărârii până la 22 aprilie 2003, a constituit o imixtiune în dreptul său de a dispune de bunurile aflate în proprietate, așa precum prevede prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției.

23. Neexecutarea hotărârii judecătorești definitive, de către autoritățile naționale a privat reclamanța de dreptul său legitim de a i se achita compensațiile și de a dispune de banii săi. Guvernul Republicii Moldova nu a prezentat nici o justificare pentru această imixtiune și Curtea consideră că lipsa de fonduri nu poate justifica o asemenea omisiune (vezi *mutatis mutandis*, *Ambruosi versus Italia*, nr.31227/96, paragrafele 28-34, 19 octombrie 2000).

24. Corespunzător, a avut loc o încălcare a articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

25. Articolul 41 al Convenției prevede:

” Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea

acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabile“.

A.PREJUDICIUL MATERIAL

26. În rezultatul neexecutării hotărârii judecătorești, de către autorități, reclamanta a pretins în calitate de prejudiciu material suma de 98,36 de EURO. Ea a pretins faptul că, această sumă a rezultat în urma devalorizării sumei bănești pe care urma să o primească, datorită ratei înalte a inflației în perioada 2000 și 2003, la momentul executării hotărârii judecătorești.

27. Guvernul a considerat suma pretinsă excesivă și a lăsat la discreția Curții stabilirea cuantumului prejudiciul material.

28. Curtea consideră că reclamanta a suferit un prejudiciu material ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești din 30 octombrie 2000 și al devalorizării sumei de bani pe

care urma să o primească ca urmare a ratei înalte a inflației. Prin urmare, Curtea acordă reclamantei suma de 98,36 EURO în calitate de prejudiciu material plus orice taxă ce urmează a fi încasată.

B. PREJUDICIUL MORAL

29. În rezultatul neexecutării hotărârii judecătorești de către autorități, reclamanta a pretins suma de 4 000 EURO pentru prejudiciul moral suferit.

30. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de către reclamantă, considerând-o excesivă în lumina jurisprudenței Curții Europene. Guvernul a exprimat opinia conform căreia în anumite cazuri, simplul fapt al constatării unei violări a Convenției, a fost considerată satisfacție echitabilă. Guvernul a citat cazul *Burdov versus Rusia* nr. 59498/00, CEDO 2002-III, unde reclamantului i s-a acordat în calitate de prejudiciu moral suma în valoare de 3 000 EURO.

31. La stabilirea acordării prejudiciului moral suferit, Curtea ia în considerație următorii factori: vârsta reclamanților, venitul personal, durata procedurii de executare a hotărârilor judecătorești și alte aspecte relevante.

32. Curtea consideră faptul că reclamanta a suferit o stare de stres și frustrare ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești, și datorită stării precare a sănătății, la fel ca și, a soțului dumneai (care este invalid de grupa întâi), precum și, faptul că unicul ei venit – pensia lunară – a fost de patru ori mai mică decât suma care urma să fie achitată ca urmare a executării hotărârii judecătorești. Curtea acordă reclamantei suma de 800 EURO în calitate de prejudiciu moral, plus orice taxă care urmează a fi încasată.

C.COSTURI și CHELTUIELI

33. Reclamanta a mai pretins suma de 56,64 EURO pentru taxe reprezentare precum și, pentru alte cheltuieli relevante. Dumneai a prezentat o listă de cheltuieli care includea numărul de ore lucrate asupra cazului său de către reprezentatul ei. Dumneai a mai cerut și o compensație pentru traducerea observațiilor sale prezentate Curții (5 pagini a câte 2.5 EURO fiecare). Costurile totale și cheltuielile pretinse se ridică astfel la suma de 69.14 EURO.

34. Guvernul nu a fost de acord cu sumele reclamate, declarând că sunt excesive și că reclamanta nu a reușit să dovedească pretinsele costuri de reprezentare și celelalte cheltuieli. La fel, a fost disputată și introducerea în suma compensației reclamate a cheltuielilor de traducere.

35. Curtea notează faptul că, pentru ca costurile și cheltuielile să fie incluse în suma acordată în conformitate cu articolului 41, trebuie să fie stabilit faptul că ele au fost reale și necesare și au avut un quantum rezonabil

(vedeți, de exemplu, *Nilsen și Johnsen versus Norvegia* [GC], nr. 23118/93, para.62, CEDO 1999-VIII).

36. În conformitate cu Regula 60 para.2 a Regulamentului Curții, trebuie prezentată Curții o listă detaliată a tuturor cheltuielilor, lipsa căreia poate avea drept consecință respingerea revendicărilor în totalitate sau în parte de către Cameră.

37. În cazul de față, Curtea notează faptul că, luând în considerație lista detaliată a cheltuielilor care a fost prezentată împreună cu lipsa relativă de complexitate a cazului și faptul că costurile revendicate trebuie să fie rezonabile, acordă reclamantei la acest capitol suma de 69.14 EURO, plus orice taxă care urmează a fi încasată.

D PENALITĂȚI

56. Curtea consideră potrivit că penalitatea să fie bazată pe rata minimă a dobânzii înregistrată la Banca Centrală Europeană, la care să se adune trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA UNANIM

1. Declară cererea admisibilă;
2. Susține faptul că a existat o violare a articolului 6 al para.1 al Convenției;
3. Susține faptul că a existat a violare a articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției;
4. Susține faptul că,
 - (a) Statul reclamat trebuie să achite în decurs de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu prevederile art.44 al para.2 al Convenției, suma de 98.36 EURO, în calitate de prejudiciu material, 800 EURO, în calitate de prejudiciu moral și suma de 69.14 EURO pentru costuri și cheltuieli, care urmează să fie convertite în valuta națională a statului respondent la rata aplicabilă la data

executării cauzei, plus orice taxă ce urmează a fi încasată,

- (b) că începând cu data expirării celor trei luni sus menționate până la soluționare va trebui achitată o rată simplă a dobânzii la sumele de mai sus la o rată egală cu rata minimă a dobânzii a Băncii Centrale Europene pe parcursul perioadei de penalizare plus trei procente;

5. Respinge restul revendicărilor reclamantei de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 20 iulie 2004, conform Regulii 77 paragr.2 și 3 a Regulamentului Curții.

Françoise Elens-Passos

Nicolas Bratza